

УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСАМИ НАРОЩУВАННЯ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ МАШИНОБУДІВНОГО АВІАПІДПРИЄМСТВА

MANAGEMENT OF PROCESSES OF INCREASING PROFITABILITY OF MACHINE-BUILDING AIRCRAFT ENTERPRISES

У статті розкрито економічну сутність рентабельності, завдання та показники її аналізу. На прикладі дослідження динамки і структури фінансово-господарської діяльності Публічного акціонерного товариства «Мотор Січ» здійснено аналіз показників рентабельності. Обґрунтовано шляхи оптимізації резервів росту рентабельності авіапідприємства, що розкрито на прикладі машинобудівного авіапідприємства. Вдосконалено схему управління рентабельністю підприємства шляхом запровадження інструментів оптимізації напрямів нарощування рентабельності відповідно не лише до цілей розвитку та наявних стратегій, а й відповідно до функцій управління, що дасть змогу розподілити пріоритетність реалізації напрямів та витрат на їх здійснення у часовому аспекті. Описаний функціональний підхід до управління рентабельністю авіапідприємства дає змогу впливати на процес реалізації стратегій і заходів з її нарощування та прогнозування, мінімізувати негативні впливи.

Ключові слова: авіапідприємство, рентабельність, аналіз рентабельності, пошук резервів, ефективність, функціональний підхід.

В статтю розкрито економічну сутність рентабельності, задачі і показники її аналізу. На прикладі дослідження динамки і структури фінансово-господарської діяльності «Открытого акционерного общества «Мотор Сич» осуществлен анализ показателей рентабельности. Обоснованы пути оптимизации резервов роста рентабельности авиапредприятия, что раскрыто на примере машиностроительного авиапредприятия. Усовершенствована схема управления рентабельностью предприятия путем внедрения инструментов оптимизации направлений

наращивания рентабельности в соответствии не только с целями развития и существующих стратегий, но и в соответствии с функциями управления, что позволит распределить приоритетность реализации направлений и затрат на их осуществление во временном аспекте. Описанный функциональный подход к управлению рентабельностью авиапредприятия позволяет влиять на процесс реализации стратегий и мер по ее наращиванию и прогнозированию, минимизировать негативные воздействия.

Ключевые слова: авиапредприятие, рентабельность, анализ рентабельности, поиск резервов, эффективность, функциональный подход.

The article describes the economic essence of profitability, tasks and indicators of its analysis. Analysis of profitability indicators is carried out based on an example of the study of the dynamics and structure of financial and economic activity of the Public Joint Stock Company "Motor Sich". The ways of optimization of reserves of growth of profitability of the aircraft enterprise are substantiated, which is revealed on the example of machine-building aircraft enterprise. The scheme of management of the enterprise profitability by means of introduction of tools for optimizing directions of profitability increase according not only to development purposes and existing strategies but also to management functions is improved, which will allow allocating the priority of realization of directions and expenses for their implementation and time aspect. The described functional approach to managing the profitability of the aircraft enterprise allows influencing the process of implementing strategies and measures to increase it and forecast and minimizing negative impacts.

Key words: aircraft enterprise, profitability, profitability analysis, search for reserves, efficiency, functional approach.

УДК 656.07:65.011.4

Вовк О.М.

к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки повітряного транспорту Національний авіаційний університет, м. Київ

Кириченко А.І.

магістрант Національний авіаційний університет, м. Київ

Постановка проблеми. У сучасних економічних умовах діяльність кожного господарюючого суб'єкта є предметом уваги широкого кола учасників ринкових відносин, зацікавлених у нарощуванні результатів його функціонування. Щоб забезпечувати конкурентний статус авіапідприємства у сучасних ринкових умовах, необхідно передусім уміти реально оцінювати фінансовий стан як свого підприємства, так і діючих потенційних конкурентів. Найважливіше завдання визначення фінансового стану авіапідприємства машинобудівної сфери полягає у своєчасному й якісному аналізі результативності фінансово-господарської діяльності.

Підприємствам різних форм власності доводиться самостійно шукати шляхи найбільш ефективного використання власних коштів, підвищення прибутку від господарської діяльності, поступово здобувати досвід роботи в динамічних умовах

зміни ринкових відносин, орієнтуватися в умовах ризику і невизначеності, приймати обґрунтовані економічними розрахунками управлінські рішення, мати теоретичну й методологічну базу для дослідження показників, що характеризують ефективність господарського процесу. Це зумовлює потребу в раціональному й економічному обґрунтуванні підходу до планування і прогнозування діяльності підприємства, визначення стратегії інвестиційної, фінансової і виробничої політики, аналізу й оцінки отриманих результатів. Саме від вибору ефективних шляхів підвищення рівня рентабельності підприємства залежить досягнення максимально можливого позитивного фінансового результату, а отже, і нарощування резервів розвитку кожного окремого підприємства та країни у цілому. У вітчизняній економічній літературі ці проблеми потребують постійної уваги та наукових роз-

робок, а зарубіжний досвід – адаптації до сучасної практики господарювання підприємств України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Значний внесок у розроблення теоретико-методологічних основ визначення сутності значення рентабельності та шляхів її підвищення зробили такі дослідники, як О.В. Ареф'єва [1], В.В. Баліцька [2], О.М. Бандурка [3], Н.М. Кравчук [4], А.М. Поддєрьогін [5], С.С. Свиридова [6], І.П. Склярчук [7], Н.М. Цал-Цалкова [8], М.П. Бець [9], О.А. Зінченко [10] та ін. Однак швидкозмінні умови господарювання підприємств потребують пошуку нових підходів до розвитку теорії управління рентабельністю та шляхів підвищення ефективності діяльності авіапідприємств.

Постановка завдання. Мета статті полягає в обґрунтуванні напрямів оптимізації резервів нарощування рентабельності підприємства із застосуванням функціонального підходу до управління.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Прибуток є важливою і головною рушійною силою, мотиватором інтенсивного типу нарощування діяльності підприємств в умовах ринкової економіки, певним гарантом результативності розвитку соціально-економічної системи. Вважається, що прибуток є узагальнюючим показником діяльності підприємства, але він недостатньо точно відображає ефективність підприємницької діяльності. Найбільш точну оцінку функціонування підприємства дає рентабельність.

Рентабельність – це відносний показник, тобто рівень прибутковості, що відображає рівень економічної ефективності та показує переважання ефектів над витратами. Рентабельність – це співвідношення прибутку з понесеними витратами [9, с. 40]. Завданнями аналізу рентабельності підприємства є:

- оцінка виконання визначених параметрів (плану, прогнозу тощо);
- вивчення динаміки показників;
- визначення чинників зміни їх рівня;
- пошук резервів зростання рентабельності;
- розроблення заходів для використання виявлених резервів [10, с. 85].

Показники рентабельності характеризують ефективність роботи підприємства у цілому, дохідність різних напрямів діяльності, окупність витрат. Вони більш повно, ніж прибуток, характеризують кінцеві результати господарювання, адже їх величина показує співвідношення ефекту з наявними або використаними ресурсами. Показники рентабельності є важливими характеристиками факторного середовища формування прибутку підприємства. Із цієї причини вони є обов'язковими елементами порівняльного аналізу та оцінки фінансового стану підприємства.

Під час розрахунку рентабельності можуть бути використані різні показники прибутку. Це дає змогу

виявити не тільки загальну економічну ефективність роботи авіапідприємств машинобудівного сектору промисловості, а й оцінити інші боки його діяльності. Залежно від того, з чим порівнюється показник прибутку, виділяють такі групи показників рентабельності:

- показники, що базуються на витратному підході, тобто є співвідношенням прибутку з витратами, що забезпечили його отримання, до яких можемо віднести різні види собівартості продукції/ послуг, поетапні витрати відповідно до виробничого циклу або повну суму витрат по підприємству;
- показники, що характеризують прибутковість продажів виготовленої продукції або наданих авіаційно-ремонтних послуг;
- показники, що базуються на ресурсному підході, що визначаються відношенням прибутку до відповідних ресурсів, задіяних у виробничому процесі, або за вартістю й структурою капіталу авіапідприємства.

Для практичного застосування теоретичних аспектів аналізу рентабельності підприємства та пошуку шляхів оптимізації резервів росту рентабельності здійснимо такий аналіз на прикладі одного з провідних підприємств машинобудівної галузі України – ПАТ «Мотор Січ». Це одне з найбільших у світі та єдине в Україні підприємство, яке спеціалізується на розробленні, виробництві, супроводі в експлуатацію та ремонті газотурбінних двигунів для військової та цивільної авіації. Резерви зростання прибутковості Публічного акціонерного товариства «Мотор Січ» були узагальнені за матеріалами фінансової звітності за 2015–2017 рр. [11]. Отримані дані свідчать про підвищення ефективності господарської діяльності порівняно з минулими роками, що передусім говорить про зростання обсягів прибутку на підприємстві (табл. 1).

Для подальшого нарощування прибутковості підприємства авторами узагальнено шляхи оптимізації резервів росту рентабельності Публічного акціонерного товариства «Мотор Січ» (рис. 1). Отже, сьогодні основними шляхами оптимізації резервів росту рентабельності ПАТ «Мотор Січ» є:

- збереження традиційних ринків збуту та пошук нових ринків для заняття нової ринкової ніші та заміни російського ринку. Для цього ПАТ «Мотор Січ» повинне проводити систематичну роботу з підвищення якості та характеристик продукції, що випускається, розробляти нові конкурентоспроможні двигуни, налагоджувати мережу сервісного обслуговування, наближену до тих регіонів, де експлуатується техніка підприємства;
- розширення систем додаткових торгових послуг, пов'язаних із реалізацією товарів. Для цього необхідно забезпечити на високому рівні підтримку техніки в гарантійний та післягарантійний періоди експлуатації. Застосування схеми сервісного обслуговування дасть змогу підвищити рівень сервісу ПАТ «Мотор Січ» і з високою якістю

Динаміка показників рентабельності ПАТ «Мотор Січ» за 2015–2017 рр.

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	Абсолютне відхилення	
				2016 р./ 2015 р.	2017 р./ 2016 р.
Витратні показники					
Рентабельність (збитковість) виробничих витрат,%	181,84	150,07	126,53	-31,77	-23,54
Коефіцієнт окупності виробничих витрат	2,82	2,50	2,27	-0,32	-0,23
Рентабельність (збитковість) операційних витрат,%	32,06	20,34	31,12	-11,72	10,78
Коефіцієнт окупності операційних витрат	1,32	1,20	1,31	-0,12	0,11
Чиста рентабельність (збитковість) витрат господарської діяльності,%	17,88	11,26	16,55	-6,62	5,29
Коефіцієнт окупності адміністративних витрат	13,87	10,13	12,16	-3,74	2,03
Коефіцієнт окупності витрат на збут	17,20	13,53	16,89	-3,67	3,36
Дохідні показники					
Рентабельність (збитковість) реалізації,%	64,52	60,01	55,86	-4,51	-4,15
Рентабельність (збитковість) доходу від операційної діяльності,%	24,28	16,90	23,73	-7,38	6,83
Ресурсні показники					
Загальна рентабельність (збитковість) сукупного капіталу,%	24,60	11,66	15,40	-12,94	3,74
Чиста рентабельність (збитковість) сукупного капіталу,%	18,21	8,56	11,42	-9,65	2,86
Коефіцієнт окупності сукупного капіталу	0,74	0,46	0,56	-0,28	0,10
Період окупності сукупного капіталу, р.	5	12	9	6,19	-2,92
Загальна рентабельність (збитковість) власного капіталу,%	36,75	17,54	23,50	-20,78	5,96
Чиста рентабельність (збитковість) власного капіталу,%	27,20	12,89	17,42	-14,84	4,53
Коефіцієнт окупності власного капіталу	1,11	0,69	0,85	-0,42	0,16
Період окупності власного капіталу, років	3,68	7,76	5,74	4,08	-2,02
Загальна рентабельність (збитковість) основних засобів і запасів,%	31,90	14,86	20,41	-17,04	5,55
Чиста рентабельність (збитковість) основних засобів і запасів,%	23,61	10,92	15,13	-12,69	4,21

Джерело: узагальнено авторами на основі [11]

ремонтувати авіаційні двигуни не лише на базі підприємства, а й у будь-яких умовах їх експлуатації;

– підвищення іміджу підприємства на світових ринках, нові схеми збуту продукції, співпраця із замовниками. Так, участь у найкрупніших світових виставках дасть змогу закріпити міжнародний престиж ПАТ «Мотор Січ» та репутацію надійного партнера. Цей захід, незважаючи на певну витратність, є життєво необхідним для ПАТ «Мотор Січ» і дає можливість виставляти та знайомити світ зі своїми найбільш перспективними розробками;

– диверсифікація та елімінація продукції. Особливий пріоритет у діяльності ПАТ «Мотор Січ» має належати створенню нових виробів авіаційної техніки, продукції загальнотехнічного споживання та підготовки їх серійного виробництва. Також на підприємстві необхідно регулярно здійснювати аналіз обсягу продажів, досліджувати місце продукту на ринку, його оборот на підприємстві, а також його рентабельність, щоб вчасно вивести з ринку товар, що втратив свою конкурентоспроможність;

– застосування ресурсозберігаючої технології, що забезпечує економію матеріалів та енергії. Тобто на ПАТ «Мотор Січ» необхідно здійснювати контроль над витратами електричної енергії на освітлення та впроваджувати економні освітлювальні системи, здійснювати ремонт теплоізоляції із застосуванням сучасних теплоізоляційних матеріалів, а також здійснити заміну металевих труб на пластмасові у системах водо-, тепло- та газозабезпечення;

– зниження матеріальних витрат на одиницю продукції. Зниження поточних витрат відбувається в результаті вдосконалення обслуговування основного виробництва: поліпшення інструментального господарства, вдосконалення організації контролю над якістю робіт і продукції. Зменшення витрат живої праці може відбутися за зменшення кількості працівників, що не виконують норм виробітку, скорочення втрат робочого часу. Вдосконалення матеріально-технічного постачання і використання матеріальних ресурсів позначається на

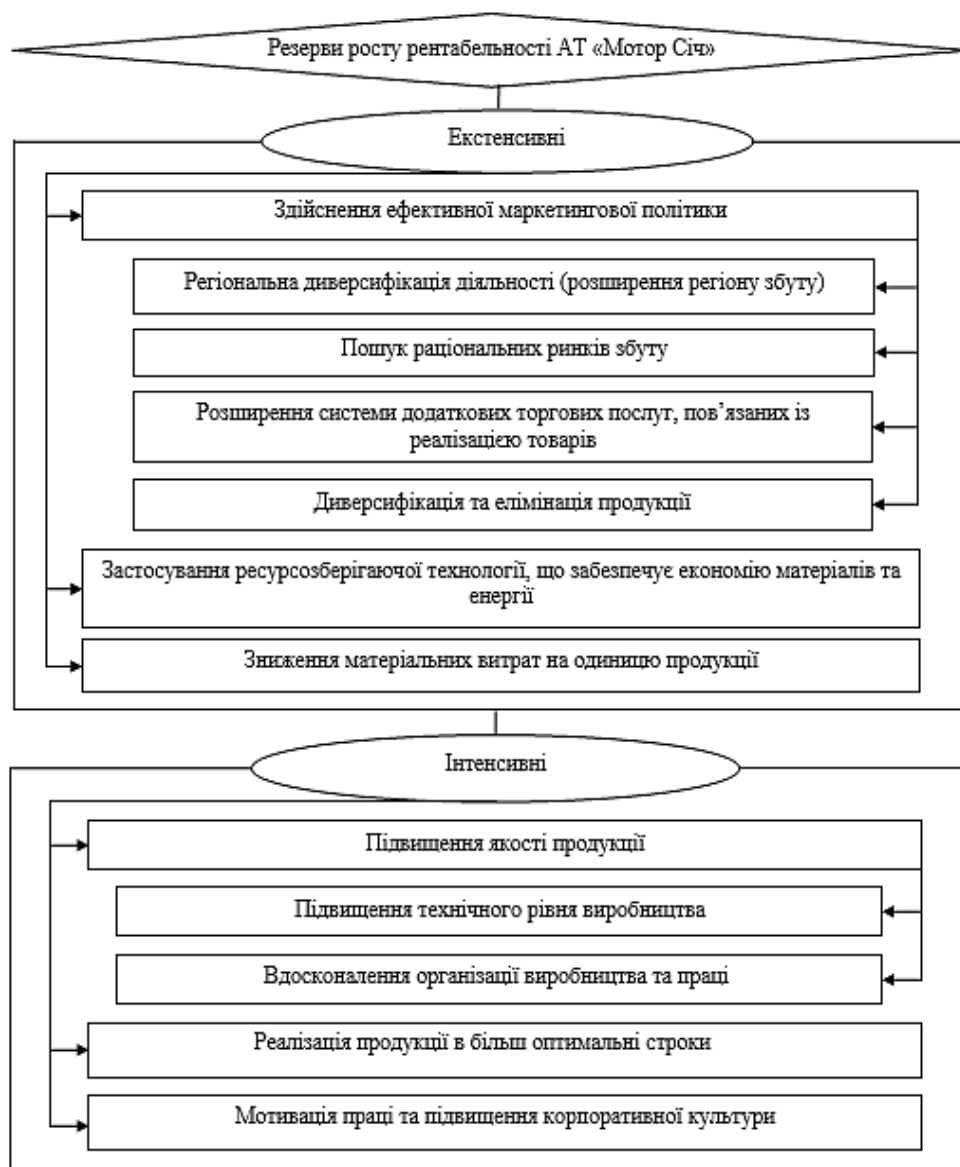

Рис. 1. Опис резервів росту рентабельності ПАТ «Мотор Січ»

Джерело: узагальнено авторами на основі [2; 6; 9; 10]

зменшенні норм витрат матеріалів і сировини, а також зниженні їхньої собівартості за рахунок зменшення заготовчо-складських витрат;

- підвищення технічного рівня виробництва. Підприємство повинне постійно бути зорієнтоване на використання високих технологій, що є визначальним в авіаційній галузі. Для підтримки лідерства необхідні постійне оновлення виробництва, модернізація устаткування, пошук та реалізація нових технічних ідей, упровадження нових технологічних процесів, наскрізних комп'ютерних технологій на всіх етапах життєвого циклу виробів. А це, своєю чергою, дасть підприємству можливість значно поліпшити якість готових виробів, знизити трудомісткість робіт, збільшити продуктивність, а також підвищити точність обробки деталей та вузлів;

- вдосконалення організації виробництва та праці, що може відбутися в результаті зменшення кількості

робітників, які не виконують норми, спрощення структури управління, механізації облікових та обчислювальних робіт, змін робочого етапу, змін в організації виробництва, розвитку спеціалізації виробництва;

- мотивація праці та підвищення корпоративної культури. Дії з мотивації праці на ПАТ «Мотор Січ» повинні постійно впливати на чинники результативної роботи трудового колективу. Підприємство повинне приділяти особливу увагу, щодо створення механізму професійного росту всіх працівників, залучення персоналу до розроблення та вдосконалення програм стимулювання, збагачення змісту роботи та розширення її меж та посилення зв'язку заробітної плати з результатами праці.

Для реалізації запропонованих шляхів нарощування резервів підвищення рентабельності ПАТ «Мотор Січ» пропонуємо вдосконалити схему управління рентабельністю підприємства шляхом

упровадження інструментів оптимізації напрямів нарощування рентабельності відповідно не лише до цілей розвитку та наявних стратегій, а й відповідно до функцій управління, що дасть змогу розподілити пріоритетність реалізації напрямів та витрат на їх здійснення у часовому аспекті (рис. 2).

Прогнозування виступає як джерело необхідної інформації для розроблення стратегії розвитку, цілей підприємства й як метод визначення перспективних сценаріїв та кількісних характеристик під час розроблення й обґрунтування стратегічного плану розвитку. Прогнозування в системі управління рентабельністю авіаційних підприємств включає у себе такі елементи: прогноз цін на використовувані ресурси, прогноз кон'юнктури ринку авіаційних робіт й послуг, прогноз попиту на послуги, прогноз змін у складі зовнішніх чинників і характеру їхнього впливу на діяльність.

Планування розглядається як процес розроблення системи заходів щодо забезпечення формування прибутку в необхідному обсязі й ефективного його використання відповідно до завдань розвитку в майбутньому. До нього належать: стра-

тегічне планування формування рентабельності – розроблення політики формування рентабельності; поточне планування, формування, використання рентабельності – розроблення поточних фінансових планів за всіма основними аспектами формування рентабельності; оперативне планування, формування й використання рентабельності.

У межах функції планування також необхідно виділити координацію та мотивацію як інструменти розроблення планів та чинники впливу на їхню результативність.

Реалізація плану передбачає виконання таких завдань, як:

- загальне зростання групи активів, які приносять процентний дохід, і зростання власного капіталу, передусім правильне проведення зваженої маркетингової політики, наслідком цього стане підвищення числа споживачів. Іншими словами, підприємство повинне нарощувати так звані «виробничі» активи, які приносять найбільші доходи, і скорочувати до можливого мінімуму «невиробничі»;
- забезпечення зростання непроцентних доходів, а саме приділення більшої уваги доходам від

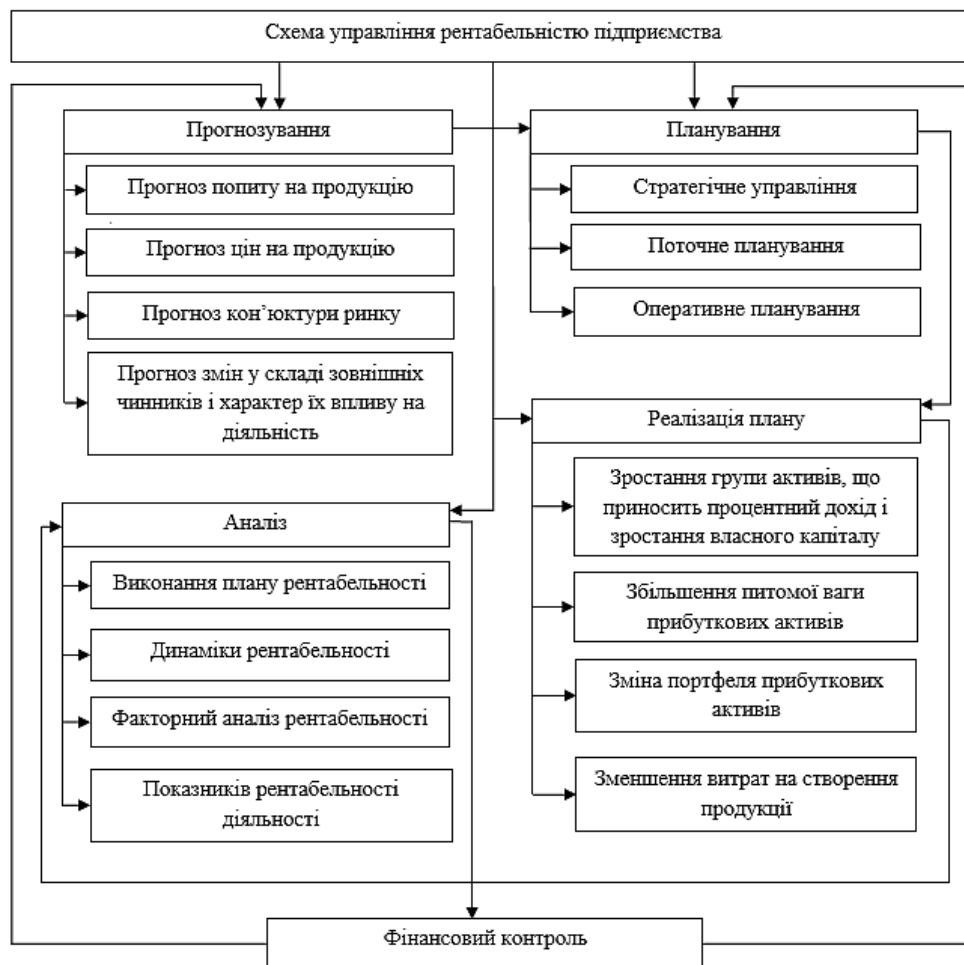

Рис. 2. Схема взаємозв'язків між управлінськими функціями в процесі нарощування рентабельності авіапідприємства

Джерело: розроблено авторами

надання додаткових і супутніх послуг, оптимізація пасивів, зменшення у загальних рисах адміністративних витрат;

– гнучкість цін на пропоновані послуги.

Метою аналізу є збільшення абсолютної величини прибутку і підвищення рентабельності на основі ефективного управління доходами і витратами. Відповідно до мети, визначають такі основні завдання аналізу прибутку і рентабельності: оцінка виконання плану; оцінка динаміки рентабельності у цілому, за складом і структурою; факторний аналіз рентабельності; визначення тенденцій динаміки рентабельності за тривалий період; аналіз показників рентабельності основної та додаткової діяльності.

Фінансовий контроль має забезпечити правильну оцінку реальної ситуації і тим самим створити передумови для внесення коректив до запланованих показників розвитку як окремих підприємств, так і підприємства у цілому.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, резерви підвищення ефективності функціонування підприємства – це можливості досягнення більш ефективної його діяльності в результаті забезпечення належної дії чинників, що дають змогу раціональніше використовувати наявні ресурси та його потенціал.

Описані функції управління рентабельністю авіапідприємства дають змогу впливати на процес реалізації стратегій і заходів з її нарощування та мінімізувати негативні впливи та очікувані прогнози. Тому структуризація шляхів нарощування рентабельності авіапідприємства із застосуванням функціонального підходу потребує більш ґрунтовного опису та конкретизації

Подальші дослідження можуть бути спрямовані на розроблення заходів зменшення негативного впливу чинників на рентабельність підприємства.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Ареф'єва О.В. Чинники впливу на зміну вартості підприємства. Актуальні напрями забезпечення ефективності економіки країни: зб. матеріалів Міжнар. наук.-пр. конф. (Запоріжжя, 8–9 квітня 2016 р.). Запоріжжя: ГО «СІЕУ», 2016. Ч. II. С. 63–64.
2. Баліцька В.В. Рентабельність діяльності суб'єктів господарювання України: оцінювання істинних результатів. Актуальні проблеми економіки. 2012. № 11. С. 120–130.
3. Кравчук Н.М., Вовк О.М. Теоретико-методичні основи управління прибутковістю транспортних підприємств. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. № 17. URL: www.global-national.in.ua.
4. Фінансова діяльність підприємства: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / О.М. Бандурка, М.Я. Коробов, П.І. Орлов, К.Я. Петрова; 2-е вид., перероб. і доп. К.: Либідь, 2003. 384 с.
5. Фінансовий менеджмент: підручник / А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та ін.; кер. кол. авт. і наук. ред. А.М. Поддєрьогін. К.: КНЕУ, 2005. 535 с.

6. Свиридова С.С., Пожар О.О. Оцінка факторів впливу на рентабельність підприємства. Молодий вчений. 2014. № 11 (14).

7. Склярчук І.П. Аналіз прибутку та рентабельності діяльності підприємства. Формування ринкових відносин в Україні. 2013. № 2(141). С. 174–180.

8. Цал-Цалко Ю. Фінансова звітність підприємства та її аналіз: навч. посіб.; 2-е вид., перероб. і доп. К.: ЦУЛ, 2002. 360 с.

9. Бець М.П. Планування рентабельності виробництва. Економіка України. 2014. № 2. С. 40–46.

10. Зінченко О.А. Визначення показників рентабельності на основі величини якості прибутку. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2012. № 28. С. 150–155.

11. Офіційний сайт Публічного акціонерного товариства «Мотор Січ». URL: <http://www.motorsich.com>.

REFERENCES:

1. Arefieva O. (2016), "Factors influencing the change in the value of the enterprise", Aktual'ni napryamy zabezpechennya efektyvnosti ekonomiky krayiny [Topical directions of ensuring the efficiency of the country's economy] Aktual'ni napryamy zabezpechennya efektyvnosti ekonomiky krayiny [Topical directions of ensuring the efficiency of the country's economy], Zaporozhye, Ukraine, 2016, pp. 63-64.
2. Balitskaya V., (2012), "Profitability of business entities in Ukraine: evaluation of true results", Actual problems of the economy, vol. 11, pp. 120-130.
3. Kravchuk N., Vovk O., (2017), "Theoretical and methodological foundation of the management of profitability of transport enterprises", Global and National Problems of Economy, vol. 17, available at: <http://global-national.in.ua/issue-17-2017/26-vipusk-16-kviten-2017-r-2/3111-vovko-m-kravchuk-n-m-teoretiko-metodichni-osnovi-upravlinnya-pributkovistyuu-transportnikh-pidpriemstv>, (Accessed 31 August 2018).
4. Bandurka O. (2003), Finansova diyal'nist' pidpryyemstva [Financial activity of the enterprise], Lybid, Kyiv, Ukraine.
5. Poddorogin A. (2005), Finansovyy menedzhment [Financial management], Kyiv National Economic University, Kyiv, Ukraine.
6. Sviridova S., Pozhar O., (2014) "Assessment of the factors affecting the profitability of the enterprise", Young scientist, vol. 11, no. 14.
7. Sklyaruk I. (2013), "Analysis of the profit and profitability of the enterprise", Formuvannya rynkovykh vidnosyn v Ukrayini, vol. 2, no. 141 pp. 174-180.
8. Tsal-Tsalko Yu. (2002), Finansova zvitnist' pidpryyemstva ta yiyi analiz [Financial reporting of the enterprise and its analysis], Center for Educational Literature, Kyiv, Ukraine.
9. Butcher M.6 (2014), "Planning profitability of production", Economy of Ukraine, vol. 2, pp. 40-46.
10. Zinchenko O. (2012), "Determination of profitability indicators based on the quality of profit", The bulletin of transport and industry economics, vol. 28, pp. 150-155.
11. Motor sich, (2017), "Financial reporting" available at: <http://www.motorsich.com/eng/investors/othetnost/bux/> (Accessed 25 August 2018).

Vovk O.M.

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Air Transport Economics
National Aviation University, Kyiv

Kyrychenko A.I.

Graduate Student
National Aviation University, Kyiv

MANAGEMENT OF PROCESSES OF INCREASING PROFITABILITY OF MACHINE-BUILDING AIRCRAFT ENTERPRISES

In modern economic conditions, the activities of each economic entity are the subject of attention of a wide range of market participants who are interested in building up the results of its functioning. In order to ensure the competitive status of the aircraft enterprise in the current market conditions, it is necessary, first of all, to be able to really assess the financial situation of both the enterprise and its existing potential competitors, which in the business practice is a timely and qualitative analysis of the profitability of economic activity.

Profit is an important and major driving force, an incentive of an intensive type of enterprise expansion in a market economy, a definite guarantor of the effectiveness of the development of the socio-economic system. It is believed that profit is a general indicator of an enterprise's activity but it does not accurately reflect the efficiency of business activity. Profitability provides the most accurate assessment of an enterprise's operation. Indicators of profitability characterize the efficiency of an enterprise as a whole, the profitability of different activities, recoupage of expenses. Depending on what the profit indicator is compared to, the following groups of profitability indicators are distinguished: indicators based on cost approach; indicators characterizing profitability; indicators based on resource approach.

To further increase the profitability of the enterprise, the authors generalized ways of optimizing the reserves of profitability growth of the Public Joint Stock Company "Motor Sich", which include the preservation of traditional markets and the search for new markets; expansion of additional trade services systems; diversification and elimination of products; application of resource-saving technologies; reduction of material costs per unit of production; increase of technical level of production; improvement of the organization of production and labour; motivation of work and enhancement of corporate culture.

Reserves for increasing the efficiency of an enterprise's operation are the ability to achieve its more efficient operation as a result of ensuring the proper functioning of factors that allow the more rational use of available resources and their potential. The described functions of management of profitability of the aircraft enterprise allow influencing the process of implementation of strategies and measures to its development and minimizing negative impacts and expected forecasts. Therefore, the structuring of ways to increase the profitability of the aircraft enterprise with the use of a functional approach requires a more thorough description and concretization.